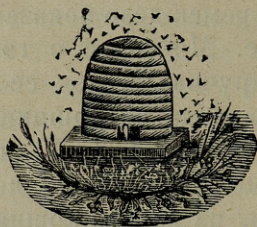

СРПСКИ ПЧЕЛАР

ИЛУСТРОВАН ОРГАН ЗА СРПСКЕ ПЧЕЛАРЕ

ЗАШТИТНИК ЛИСТУ:

Његова Светост Патријарах српски
Георгије Бранковић

ГЛАВНИ УРЕДНИК:

Јован Живановић

ОДГОВОРНИ УРЕДНИК:

Иван Маширевић

Бр. 3.	Излази једанпут месечно	Цена је листу на годину 2 ф. или 5 дин.	Година II.
--------	-------------------------	--	---------------

Зимовање пчела под земљом.

Живот пчелињи сведен је преко зиме на најнижи ступањ живота. Пчеле проводе зиму у клупчету, које је налик на грозд, те дисањем и приметним лепршањем крила стварају потребну топлоту у кошници. Неки пак инсекти као зољеви и стршљени умртвљени презиме у летаржијском сну преспавају зиму. Вредним пчелама и преко зиме треба здраве хране, чиста ваздуха и сигурне одбране против хладноће. Пчеле се крећу преко целе зиме у клупчету, као што и крв у организму човечјем циркулира, па ако се деси да која пчела отпадне од клупчета, то ће свака заједно од зиме пропасти. Деси ли се, да се клупче преко зиме поремети, то може и цела кошница пропасти, ако се пчеле од своје заједнице оделе. Стога се морају пчеле преко зиме добро чувати, да их ништа

не узнемирује, јер сваки утецај споља, па и сама нагла промена температуре, убитачан је по цело друштво. Зима сваке године пчеларима доста бриге задаје, јер се сваки брине како ће му пчеле из зиме изаћи.

Сваки је пчелар ремек дело показао, кад су му пчеле зиму добро издржале. Много се о том питању писало, расправљало и препоручивало, док се није дошло до најсигурнијег начина, како да се кошнице најбоље за зиму удесе, па да је сретно прекуже. У главном сви се умни пчелари слажу у томе, да у свакој кошници мора бити млада, плодна матица, па да нам кошнице добро презиме. Млада ће матица дуго у јесен носити јаја, па ће у зиму све младе пчеле ући, које ће моћи боље зиму издржати, а старије пчеле, које су се од неуморног рада скоро изргале, те ће многе преко зиме природном смрћу поумирати, а кошница ће због тога слаба из зиме изаћи.

Да нам пчеле добро зиму издрже потребно је, да су нам кошнице друштвом јаке. Кад је кошница у јесен пуна пчела, онда ће пчеле лако моћи одолети најљућој дичи зими, јер су у стању потребну топлину произвести, која им је потребна за своје самоодржање. Даље, врло је важна чињеница за пчелара да пази, какав ће мед оставити у кошници, па да на њему пчеле добро презиме. Не сме се оставити пролетњи мед, који се брзо кристалише, већ морамо пазити да течан мед у ћелицама оставимо. Такав је мед онај, кога пчеле преко лета сабирају са лепе и бела босиљка. За растварање кристалисаног (ушећереног) меда потребно је пчелама воде, но пошто преко зиме нису у стању пчеле напоље излетати, то га не могу ни растварати без штетних последица. Напослетку треба пазити да се преко зиме оставе оквири са пчелињим саћем, који су пуни меда, а правило је да морају бити оквири сасвим израђени, никако у полак довршени. У полак израђени оквири сметали би пчелама да лако и правилно зими прелазе с оквира на оквир, па би се у том прелазу могло десити да се поремети оно клупче у коме се пчеле крећу, па би свака пчела пропала, која би се зими одвојила од заједнице своје. Ово што сам до сада споменуо важи као главно правило у

пчеларству, да нам пчеле добро презиме, у томе су сви умни пчелари као један сагласни. Но многи се не слажу у томе, да ли треба кошнице преко зиме утопљавати? Немци као први практични пчелари на свету претерују у томе питању, те своје кошнице и сувише утопљавају. Неки мисле да је најбоље своје кошнице преко зиме оставити на истом месту, где су и лето провеле, само их треба добро сламом испунити одостраг, а таваницу испод крова такође треба добро покрити. А има и таквих пчелара, који своје кошнице преко зиме и сувише утопљавају. Унашају кошнице у стаје, које су за зимовање удешене, а неки су тако далеко ишли, да су измислили и пећи да се кошнице преко зиме загревају (Вајганд — свештеник у Флаху).

Велики немачки практичар Дате, учитељ пчеларства у Циструпу у (провинцији) покрајини Хановоранској, заступа мишљење да је најбоље своје кошнице оставити преко зиме на отвореном ваздуху, под ведрим небом. Пре свега само морају кошнице за зимницу добро сређене бити, као што напред споменусмо. У главном тако је мислио Дате за оне крајеве где није зима сувише јака. Но пошто су Немци познати плашљивци, само да им пчеле не прозобу, то је и Датеа захватила противна струја, па је почео премишљати на који ће начин пчеле сретно зиму издржати. Много је мислио, па је једно смислио. У својем практичном пчелару каже Дате: „добро је кошнице оставити да презиме на отвореном ваздуху — под ведрим небом, где клима није сувише оштра; а у оним крајевима, где је доста јака зима, добро је своје кошнице унашати у стаје за зимовање удешене.“ Такове су стаје подруми, штале, шупе и рупе у земљи. У свима споменутих местима мора бити температура једнака, сухо и мрачно и да се пчеле ни на који начин не узнемирују.

У овој ствари занимљиво је писмо Христијана Сихлера, виртембершког пчелара, који је код Датеа изучио рационално пчеларство, које је штампано у добро сређеној књизи „Illustriertes Handbuch der Bienenzucht“ од Witzgall-a и Felgentreu-a.

Између осталог приповеда Христијан Сихлер, како

му је учитељ Дате говорио о томе, да пчеле најбоље и најсигурније проведу зиму у земљи. За мало па се пробуди жеља код Сихлера да покуша на својем пчелињаку са три врсте кошница, па да их у земљу затрпа (утрапи) и да види како ће му из зиме изаћи. За први покушај узео је једну Датеову, затим једну линебуршку и једну виртенбершку кошницу, да их у земљу смести. Пре свега дао је ископати повећу рупу у земљи, која се добро исушила, јер је у њој ватру ложио, а са стране у округ узбацио је земљу тако, да је брежуљак направио, да може вода лако отицати. Када је ископао рупу 3 ашова дубоку, 1 метар широку и 2 метра дугачку, онда је по дну рупе посуо са шаке дебело сламе, па је споменуте три кошнице сместио у ту рупу. Кошнице је са стране сламом добро углавио, лета им је плетеном жицом затворио, а одозго по врх кошница доста је сламе наслагао, па је за тим на ту сламу подоста земље набацао. На тај начин покушао је Сихлер своје кошнице да узими, баш као што наши људи кромпир трапе. Па шта је даље било, пре него што је кошнице живе у рупу сахранио, он је сваку тачно измерио, да види колико ће лакше у пролеће бити. Све ово дешавало се 2. новембра 1884. год. Тај дан беше врло леп и топао, да су пчеле по гдекоја још на пашу излетале и носиле по нешто цветнога прашка на ногама својима. Баш згодан дан за трапљење кошница! Пуна три месеца нико није жив завирio у те три кошнице што у земљи зиму проводе. Кад освану 2. фебруар 1885. год., топли сунчани зраци пробудише пчеле на кованлуку Сихлерову што на пољу зимоваху. Многе пчеле весело облетаху кућице своје чистећи се по топлом ваздуху, а неке од њих жељне рада, заиђоше по шумарцима и донашаху лескова прашка на ногама, да зачине храну милом леглу своје.

Забринуто гледаше Сихлер у хумку, под којом затрпане беху три кошнице његове. Напослетку се одважи да рупу отвори, те да види шта је са сахрањеним кошницама, да ли су у животу? Када на његово велико изненађење опази да су му све три кошнице живе. Брже боље отрпа их, извади их из руне, лета им прошири,

па их смести на њихова стара места. Затим отвори једну по једну, прегледа их тачно и не нађе трага од срдобоље ни у једној од тих кошница, саће беше чисто као усред лета. После тога све три је измерио и опазис је, да му је свака кошница са 2 kg. лакша, тумачећи да му је свака кошница толико меда потрошила за три месеца дана. Истог дана кад су кошнице напоље изнесене, све су се пчеле разиграле и ишчистиле, па је прегледање даље наставио. У свакој је кошници приметио, да су пчеле врло мало меда потрошиле преко зиме, која је врло јака била; три пуна оквира беху поклопљеним леглом залежена, а мртвих пчела готово и не беше на патосу, не беше ни плеснива саћа и ако је доста влаге у руни било.

Преко целе године посматрао је Сихлер те три кошнице и каже, да су му најбоље биле од свију осталих кошница на пчелињаку, које су под ведрим небом презимиле, и ове које под земљом зимоваху, беху најбогије медом и друштвом. Из овог Сихлерова покушаја видимо, да могу пчеле добро презимити и под земљом. Сад настаје питање, да ли је пробитачно кошнице излагати такој опасности и може ли се тај Сихлеров начин назвати рацијоналним узимљавањем? Ја држим, да је таково узимљавање кошница ризично и немогуће, кад неко већи број кошница на својем пчелињаку има. Колико би морала бити рупа велика, кад би неко хтео да узими 200 кошница? Колико би времена пчелар пропустио, док би утрапљене кошнице повадио? Сваки пчелар треба да гледи, да лепе и топле дане на корист својих пчела употреби. Узмимо да је неко утрапио све своје кошнице да му боље презиме, одједанпут преко зиме наступи леп тоцао дан, на коме би требале пчеле на игру да излећу, а његове кошнице у земљи, шта ће да раде?

Мораће их вадити напоље, јер је потребно* пчелама да се преко зиме лепог дана ишчисте. Шта је тиме урадио, скоро ништа, пчеле су му мање меда потрошиле, од оних које напољу зимују, но лако може да се деси несрећа, легло може озеопсти и пропасти, које се под утецајем топлоте земљине раније почело развијати.

* Није потребно кад су под земљом. -- Гл. уред.

То може врло лако наступити, кад знамо да после лепих и топлих дана у фебруару, може да наступи и најјача пича зима. Хоће ли их пчелар опет натраг у рупу метати? Ја држим да неће, јер пренашајући кошнице преко зиме час овамо час тамо, противи се сваком рационалном правилу пчеларском.

Јаче узимити, утоплити кошницу није потребно, јер кад се јака кошница сувише утопли, онда матица врло рано почне лећи јаја. Овако прерано умножавање друштва, може бити саме друштву од пропасти.

Као што не смемо допустити да није ни мало потребно утопљавање кошница за зиму, тако исто не можемо препоручити да се кошнице сувише утопле као што Немци раде. Главно је пазити при узимљавању, да је кошница од доброг градива сачињена, рогозом добро оперважена, да је у њој јако друштво и млада плодна матица, а мед да је здрав, чист и добар, па ће нам пчеле наше најбоље зиму издржати под ведрим небом на отвореном ваздуху.

У Јаску на дан срп. краља Милутина 1897.

Васа Лашинкић.

О вјештачким ројевима.

Ја сам у 8. броју „Српскога Пчелара“ од пређашње године писао о вјештачким ројевима и то онаким, који сасвијем одговарају природним ројевима. Али осим тога начина како се праве вјештачки ројеви има још и другијех, који кад се добро изведу, не ће ни мало заостајати за природним ројевима. Ми ћемо гледати да све начине, све комбинације о вјештачком ројењу забиљежимо и опишемо.

У пчеларству владају два кардинална правила: У лето прави вјештачке ројеве, а у јесен спајај народе. Тако ради ради Ђерзон и ја се све већма и већма о овом увјеравам. Особито је то у онијем крајевима, гдје је у јесен слаба паша као што је у мојој околини. У таким крајевима једну трећину спојити са осталим кошницама од велике је користи. Од те трећине додати мед осталима и друштвом их појачати од ве-

лике је економске важности. Тијем ћемо мање меда потрошити и добићемо јаче кошнице, које ће моћи зиму издржати и јаке у прољеће ући. А кад се на прољетњој паши оснаже и ојачају, ми ћемо опет ту трећину вјештачким ројевима надокнадити. Вјештачки рој мора пчелару донијети толико исто меда колико и маторка, само ако смо га добро направили, и ако имамо у приправности доста празнога саћа. Јесењим спајањем уштедјели смо доста меда, а вјештачким ројењем у лето добили смо онај исти број кошница, који смо и прије имали. Дошли смо до исте снаге радиличке, која је и прије била.

1.

Ко има два пчелињака, која су удаљена један од другог бар један сахат, тај ће моћи правити вјештачке ројеве на врло лак начин и ти ће му ројеви бити као поклоњени, јер кошнице, од којих ћемо правити вјештачки рој, не ће ни осјетити да смо им нешто друштва одузели. Прије него што почнеш правити вјештачки рој ухватићеш матицу из које јаке американке. А да би што прије ухватио матицу, метни у вече у ту јаку американку оквир са празним сатом. У јутру ћеш наћи на том празном сату матицу, коју ћеш ухватити и у кавешчић затворити и држати је до довече у истој кошници. Тај ћеш кавешчић са матицом у вече приденути на оквир, који ћеш метнути у празну американку, у коју мислиш стрести рој. У ту американку метнућеш још неколика оквира са празним саћем и неколика са почецима, па ћеш онда неколико боблија од пчела, што се нахватају пред летом од простих кошница плетара, стрести у ту американку и то колико је доста за добар рој. Пчеле ћеш надимити, али не много да се не би погушиле. Надиме се мало да се не би покосиле. Ријетко ће се пчеле при овакој радњи покосити, јер су из више кошница стресени и то у сасвијем другу њима туђу кошницу. Те кошнице са којих смо стресли боблије од пчеле не ће ни осјетити да смо им пчеле одузели, јер су здраво јаке, да им пчеле у гомилама напољу дангубе. Американку ћемо, коју смо напунили пчелама на споменути начин, напошљетку затворити поклопцем, а лето избушеним лимом приковати, па онда је одијети на други пчелињак, који је удаљен од овога један сахат. То се све ради пред вече кад се

смире пчеле, па се тога вечера одмах однесе тако начињен вјештачки рој на други пчелињак. Преко ноћ су се пчеле смириле те ћеш ујутру им лето отворити; а матицу ћеш им послије два, три дана пустити из кавешчића, Да се дође на лак начин до пчела за оваки вјештачки рој, ако нема боблија од пчела пред летом од плетара, а ти узми празно саће, па га намажи медом, и метни пред лето нај јачих кошница, или га метни у саму кошницу. На то саће скупиће се брзо множина пчела, које ћеш стрести у прасну американку, у којој мислиш правити вјештачки рој. То ћеш понављати док не будеш доста пчела стресао да буде добар рој. А да дођеш на лак начин до пчела за вјештачки рој, па да и не осјете оне кошнице, откуда будеш пчеле узимао, извади из више јаких американки по један оквир са пчелама, па их стреси у американку, у којој мислиш правити вјештачки рој. Ти се послови раде пред вече. И на таки начин можеш доћи до пчела за вјештачки рој. Напешљетку мора се споменути да се мора пазити на ону американку, из које смо узели матицу, па је додали вјештачком роју. Тој американци морамо посјећи све матичњаке, па оставити само један и послије осам дана опет је прегледати, па јој матичњаке посјећи осим једнога, јер кад не бисмо то учинили, та би се американка ројила. То пак не смијемо дати да се роји, јер ројењем ослабила би кошница и не би нам донијела добити оне, које би донијела да се није ројила. Особито саберу доста меда пчеле у обезматиченим кошницама, зато треба пазити да се не роје него да лијепо дођу до матице своје. А за то вријеме док не дођу до матице и док им се матица не оплоди, сабраће пчеле у такој кошници доста меда, само ако поље има паше.

Гл. уредник.

Ж е ђ.

Међу пчелиње болести убраја се и жеђ као ненормално стање у кошници. Жеђ се појављује зими кад пчеле не могу да излећу по воду, која им треба за растапање ушећереног меда и за стварање млеча. Главни дакле узрок жеђи јесте

ушећерен мед. Некад се мислило да је жећ исто што и куга пчелиња но Берлепш је изнео да је то сасвим нешто друго.

Има крајева где се жећ врло ретко појави а има крајева где се та болест скоро сваке године појављује. Напред већ рекосмо да је главни узрок у меду па како и мед није свуда једнак и сваке године једнак отуд је и то да је жећ негде ретка болест а негде честа.

Кошница која пати од жећи може се познати, јер је немирна, из ње се чује потмула зука као из безматка а често налаћу пчеле на лето па и излећу неки пут и на цичу и на снег. У кошници која пати од жећи пчеле посисају сав мед, који се још није ушећерио а ушећерен остављају у ћелицама или га разасипају по патосу. Ово је опасно стање по такову кошницу, јер поумиру све пчеле на меду или се посмрзавају излетајући по воду. Често страдају читави пчелињаци од жећи.

Колико је жећ опасна пчелиња болест толико је лако излечити; треба само кошници која пати од жећи додати воде и она ће оздравити. Неки пчелари препоручивали су да кошнице од горе не треба утопљавати па ће се на поклопцу од горе од испарења и топлоте у кошници стварати влага и капљице. Али ова помоћ више одмаже него што помаже.

А најбољи је лек оставити у кошнице за зиму добар мед за који знамо да се неће брзо ушећерити. Особито треба да сваки пчелар пазп да не остави пчелама за зиму мед, који су пчеле сабрале на медљици, јер се тај мед врло брзо кристалише. За зиму је најбоље оставити пчелама мед од липе, багрена или бела босиљка. Кад оставиш добар мед не мораш страховати да ће ти пчеле трпети жећ.

Одговорни уредник.

Дописи „Српском Пчелару“

Са ушћа Босуа у Посавини.

Са свршетком пчеларске године 1896.-7. дошло је време да у прегледу кажемо како смо где с овом годином задовољни. Знамо да нису сви пчелари једнако задовољни, јер је кишовито време особито у пролеће и то за време багренова цвета а и за време липе, многоме пчелару покварило рачун и наду.

Ми у Посавини ипак можемо бити задовољни особито смо задовољни са јесењом пашом јер се поља белила од старачца,

који је уз то и медовит био. Осим старачца у нашем крају има у изобиљу по прудовима и исушеним барама жутана или љутана* и коњска босиљка. Мед од коњска босиљка је лепе отворено жуте боје као пиво а мирише као и биљка.

Ја сам просечно добио 18 kgr. меда из американки а уз то свакој сам оставио доста меда за зиму 12 до 16 kgr.

У земунском и старопазовачком котару била је јесења паша још боља него код нас. Мој отац учитељ у Михаљевцима који пчелари са вршкарама и са американкама Живановићеве конструкције (која је код нас свуда најраспрострањенија кошница јер је и господарске подружнице растурују) истресао је из 10 американки за време бела босиљка преко три метарске центе меда.

Ројидба код нас није била најбоља. До Ивања дне ројиле се добро а после кише која је падала око Ивања дне престале се ројити. На месец дана доцније неке кошнице, које су забициле почеле се ројити а неке су скевим забициле т. ј. нису се ни ројиле.

Имали смо и паројака, који су себи за зиму доста нарадили.

Да је добре цене меду и згоде за продају, били би сасвим задовољни.

М. Чудомировић.

* Добро би било да поштов. г. сарадници увек кад спомену какву мање познату биљку додаду уз назив дотичне биљке којим тамо у њихову крају исту зову, још и ботаничко име ако је могуће и латинско. Ово н. пр. име жутан или љутан не могу да нађем ни у Вукову речнику ни у ботаници.

Одг. уредник.

Књижевност.

„Hrvatska Pčela“. У осмом броју нашега листа од прошле године а у белешци „Hrvatska pčela“ речено је, да тај лист чини неправду и затајава истину, кад неће да спомене име проф. Живановића кад говори о његовој реконструисаној американци, него је назива „*наша поправљена американка.*“

У шестом броју нашега листа од исте године опет у белешци „Hrvatska pčela“ речено је да се само чудити морамо уреднику Хрватске пчеле, кад он приказујући својим читаоцима један свезак наше пчеларске библијотеке вели: „*цијена је овом свеску 15 новч., па ако није и ова пчеларска библијотека, попут „Српског Пчелара“, намијењена само српским пчеларима, тада тај свезак препоручамо и нашим хрватским пчеларима.*“ Речено је у истој нашој белешци а поводом ових редака из Хрватске пчеле, да је недостојно за једног пчелара и уредника пчеларскога листа, да и у пчеларство које носи мир, љубав и

међусобну слогу међу народе, уноси народне задевице. Речено је да су прави пчелари узвишени над таковим задевицама и да они воле свој народ али поштују и друге. Речено је даље, да као што би било ниско и недостојно кад би смо ми као Срби мрзили Берзона зато што је Пољак или Берлепша зато што је Немац или Кована зато што је Енглеz и т. д. и најпосле Мушкардина зато што је Хрват и кад ми не би смо списе такових пчелара зато што нису Срби нашим пчеларима препоручили или као што би чудно и смешно било кад би смо ми казали: зато што се хрватски пчеларски лист зове „Hrvatska pčela“ то га ми не можемо препоручити српским пчеларима; тако је ниско и недостојно, да уредник Хрватске пчеле не може препоручити хрватским пчеларима наш лист зато што носи име „Српски Пчелар“. Речено је даље, да се уредник хрватске пчеле таковим и другим понашањем ни мало не одужује нисцу споменутог свеска пчеларске библиотеке и главном уреднику „Српскога Пчелара“ који је четрнаест петнаест година можда највише радио и писао на његовом листу.

Уредник „Хрватске пчеле“ добива редовно наш лист и без сумње је прочитао ове белешке и у 6. и у 8. броју. Па да ли се кадгод на њих осврнуо, да ли је покушао правдати се? Не, ни речју! Он је после тога примио још један свезак наше пчеларске библиотеке од одговорног уредника па није ни споменуо да је изашла.

Зашто он ћути, он зна, ми незнамо, али ми нагађамо.

Ми смо већ заборавили на ове неправде и нисмо хтели ни рачуна водити о таком листу, који крај свега тога и по садржају своје не вреди да му ту пажњу укажемо. Али у 9. броју „Хрватске пчеле“ од ове године случајно наиђем на штампан записник редовне седнице Хрв. славонског пчеларског друштва у Осеку од 16. августа 1897. и у томе прочитах део у коме се каже да висока кр. зем. влада одео за унутрашње послове жели, да јој управа пчеларског друштва стави предлог где би и како би одржавао пчеларске курсеве путник учитељ пчеларства. Иза овога стоји ово: „Високој је области стварно одговорено и приједлози су власти поднешени гледе пчеларских течајева, кад се имаду обдржавати; затим да се уведе јединствена мјера оквираца и један систем джирзонака, те се препоручује друштвена узор-джирзонка и *поправљена* „Американка“.

Овде ја не бих морао ништа рећи него оставити нашим поштованим читаоцима да они сами донесу свој суд о „Хрватској пчели“ и о уреднику тога листа.

Ја морам само приметити, да тај свет, који живи с нама заједно у деветнаестом веку, у јавности безобзирно показује да још не зна или неће да зна за моралну дужност „сваком своје“.

Ако ми и у будуће опет опазимо да „Хрватска пчела“ за-тајава истину и не признаје сваком своје, ми ћемо тада приде-нути „Хрватској пчели“ достојно име т уђица, и жртвоваћемо од скупога времена да тој отрцаној и изнуреној пчели споља и изнутра скрешемо крила и упутимо је на своју пашу.

Ми смо позвани да чувамо оно што је наше, а достојан-ство нам никад допустило не би да се понизимо и туђе при-свајамо.

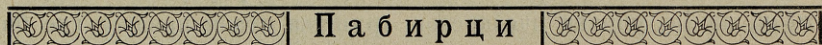
Дакле „Хрватска пчела“ нека зна да је поправљена аме-риканка проналазак проф. Живановића. *Одговорни уредник.*

— **Виноград** лист за виноградарство и воћарство бр. 11. уређује Јован Марић. Садржај: Користимо се туђом штетем; Каламљење; Негуј воћку; Од свуда; Виноградарски календар; Питања и одговори; Књижевност; Одговори уредништва.

— **Г. Драг. Димитријевић** пчелар и председник пчеларско-воћарске задруге у Параћину дао је у штампу „Пчелар“ цешки календар за пчеларе за год. 1898. Величина је календару 7 та-бака ситнога слога, цена пола динара у обичном, а 1 динар са финим увезом. Претплата се шаље издавачу у Параћин.

— **У календару „Србобрану“ за год. 1898.** имају Поуке из пчеларства од Јов. Живановића. У тијем поукама говори се 1.) О рђи. 2.) О американци. 3.) О вјештачком саћу. 4.) О истре-саљци. 5.) О вјештачким ројевима.

— **У календару „Орлу“ за годину 1898.** има чланак из пче-ларства од Јов. Живановића с натписом: „Златно зрневље за пчеларе.“

Висока кр. хрв. слав. далм. влада у интересу напретка по-љопривреде а на корист земље радо препоручује школама и ошћинама поједине листове и књиге помоћу којих би се учитељство поучавало и усавршавало у појединим пољопривредним гранама, да би могли и друге поучити.

Уредништво „Српскога Пчелара“ знајући за ово, обратило се на високу владу с молбом, да иста изволи откупити нешто од заосталих примерака прошле год. „Срп. Пчелара“ па да их растури у подручне школе међу учитеље а тако исто да препоручи школама овај лист да га држе.

Уредништво је то учинило у жељи да се рацијонално пчеларство рашири у земљи јер је далеко заостало иза других земаља, од чега би имала користи сама земља а у другом реду усавршио би се и наш лист.

Висока влада изволела је на молбу одговорити овим дописом:
Kr. hrv. slav.-dalm. zemaljska vlada odjel za bogoštovje i nastavu.

Br. 17931.

Уредништву пчеларскога листа
„Српски Пчелар“

у Sr. Karlovcima.

У ријешенје молбенце тога уредништва од 25. ружна 1897. описује се уредништву, да ова кр. земалј. влада, одјел за богошт. и nastavu, првому дијелу исте молбе, односећу се на откуп преостале залихе „Српскога Пчелара“, ради поманјканја dotacije у такове сврхе задовољјити не може.

Што се пак о тиче препоруке листа подручним школама, приправна је кралј. земалј. влада, удовољјити израженој жељи, кад јој се поднесе од признаног стручњака у пчеларству повољна оциена, да је „Српски Пчелар“ кадар узбудити у школској младежи смисао и регнуће за рационално пчеларенје.

Ту оциену нека си само уредништво прибави и нека ју овомо подастре, да је с припосланом I. годишњаком „Српскога Пчелара“ сравнити узмогне, иза чега ће коначно ријешенје молбенце сlijeditи.

У Загребу дне 4. студенoga 1897.

За бана:

М а л и н.

Ми смо захвални високој влади што је приправна да препоручи подручним школама „Српски Пчелар“ али нам је жао, што до жељеног циља не можемо доћи. Морам отворено изјавити да не знам ни једнога припознатог стручњака у Хрватској, Славонији и Далмацији, а тако исто и у осталим земљама где Срби живе који би раван био у пчеларској струци проф. Јовану Живановићу, који је први научио Србе и Хрвате рацијоналном пчеларству а још мање знам стручњака који би био припознатији од Живановића, који је главни уредник „Српскога Пчелара“.

Кад бисмо се могли надати одговору од уредништва „Хрватске пчеле“, ми бисмо га учтиво замолили да нам саопшти, који је стручњак поднео реферат високој влади да је „Хрватска пчела“ кадра узбудити у школској младежи смисао и прегнуће за рационално пчеларење. Кад би видели да је дотични стручњак способан, ми би га упутили да поново оцени вредност „Хрватске пчеле“.

Одг. уредник.

— У 38. броју „Тежана“ под натписом „Помор или куга пчелиња и њено лечење“ пише госп. Дим. С. Тешић између осталог и ово: „Порекло заразе (куге пчелиње) долази, по мом мишљењу, студа, што је мој друг преручивао пчеле из вршкарe у Ђерзонку, при чем је, хватајући прстима, много легло подавио, а како пчеле у новој кошници Ђерзонки нису за више дана показивале вољу за рад, нити су брижљиво нагледале легло, то је зараза имала довољно земљишта да се укорени. Он је ту своју кошницу доцније уништио. Од њега сам ја пренео заразу на мој пчеланик. Тим је начином заражено пет пчеланика. Због тога и због свог сопственог искуства о тешкоћи прегресања пчела из вршкарe у Ђерзонке, ја не бих никоме препоручио да то ради, већ нека вршкарe задржи, а даље за ројење а у Ђерзонке нек хвата ројеве.“ Искуцкавати из вршкарe народ у Ђерзонке нема никакве практичне вриједности. Најбоље је да се вршкарe роје, па ројеве стресати у Ђерзонке. О томе сам ја потпуно увјерен. Али што се овдје пише да је искуцкавање ројева из вршкарe у Ђерзонке узрок кузи пчелињој, то није истина. Ако се при овом послу њешто легла и пригњечи, то пчеле одмах ишчисте. И за вријеме заразе могла би се таква кошница прије окужити, али никако порекло заразе не долази од искуцкавања пчела из вршкарe у Ђерзонку. Кад нема заразе зашто се не би могло искуцкавати? Узрок је кузи пчелињој бацил, којег је прво Др. Прајз наговијестио, али га је управо највећи физијолог и анатом пчеле пастор Шенфелд открио и на разне начине његовао и показао јасно да је он узрок тој страшној болести кузи пчелињој. Искуцкавањем дакле пчела из вршкарe у Ђерзонке не могу се ти бацили појавити у кошници у леглу пчелињу, него њихов постанак лежи у њечем другом, а не у искуцавању пчела из вршкарe у Ђерзонке. Искуцкавати дакле пчеле из вршкарe може слободно сваки пчелар чинити без икакве бојазни да ће своје кошнице окужити кугом пчелињом само ми са економскога гледишта држимо да то искуцкавање нема велике вриједности.

— У 40. и 41. броју „Тежана“ читамо ово: „У старом саћу

бивају пчеле с колена на колена све мање ситније, јер свака млада пчела оставља у ћелији кокожицу, коју је њен црвић пресвукао, па се ћелија (оканце) све више сужава и смета потпуном израсту млађих пчела.“ То није истина да се ћелице сужавају остављањем кошуљица од нимфа, јер пчеле последије свакога лежења ишчисте те кошуљице из ћелица напоље. Да се ћелице сужавају кошуљицама, то је старо мишљење и нико више у то не вјерује, јер нам природа сама казује, да то није истина. У природи, у дупљама, у торњевима, у стијенама стоји саће Бог те пита колико година, па се није опазило да пчеле постају мање у природи и кад би то стајало да пчеле постају мање, што кошуљице остају у ћелицама, онда би пчеле у природи у дупљама, које граде саће, морале досад постати мање од мрава. Али то не стоји, јер пчеле последије свакога лежења ишчисте кошуљице из ћелица напоље.

— У Герстунговим пчеларским новинама, што излазе у Немачкој у Османштету у Тирингији стоји ово: У пређашњем броју нашега листа показали смо ми да имамо присталица и у иностранству. Да покажемо даље неистиниту тврдњу својих противника да ми немамо тобоже присталица, младопчелара у иностранству изнијећемо шта нам пише глав. уредник „Срског Пчелара“, што је орган српских пчелара, госп. професор Јов. Живановић из Карловаца: „Ми вам шаљемо 11. број „Срскога Пчелара“ са сликом и кратким животописом Шенфелда приликом његова педесетогодишњег пчеларскога јубилеја, да видите да слава јубиларева допире преко граница Немачке и да Српски народ зна поштовати људе, који су радили за човјечанство. Нама су врло добро познати анатомски и физијолошки радови јубилара и бијолошка својства пчеле, ми знамо јубилара као духовнога оца оне науке да је друштво пчелиње организам и ми појмимо добро ту науку његову о органском схваћању друштва пчелињега. Стога припадамо ми новој школи и прибарајемо се међу младопчеларе. Ми честитамо јубилару и желимо му дуги вијек, како би могао написати још више онаких књижица, каква је она што се зове *Über die Ernährung der Biene*.“ На то вели свештеник Герстунг: Може ли се од иностранства замислити одушевљеније признање младопчеларима и господину пароху Шенфелду од овога. Не ће ли облити стид и срам свакога њемачкога пчелара, који понижава у својој земљи такога човјека као што је Шенфелд, који је радио за човјечанство, и којег тако високо поштује и цијени иностранство, не ће ли облити стид свакога њемачкога пчелара, који понижава такога човјека и то

баш оне године када слави свој педесетогодишњи пчеларски јубилеј.“ Тако вели уредник Герстунг и ми ћемо у 4. броју „Српскога Пчелара“ изнијети разлике између старе Ђерзонове школе и нове школе пчеларске Шенфелдове те ћемо видјети како и Нијемци не могу хладнокрвно без свађе да расправљају о ствари а да не задиру о личност. Кад је Ђерзон са својом теоријом изашао на сриједу, сви су пчелари њемачки листом зинули на њега и да не бијаше Берлепша и Ђорђа Клајнеја Бог зна кад би се његова теорија о пчели унијела у науку. Тако бива увијек кад се што ново изнесе на видјело. Па тако и сада са новим назорима Шенфелдовим о пчели. Ђерзон не трпи да нове мисли излазе од кога другог. Отуда свађа. Ђерзон има својих присталица, а има и Шенфелд својих. Али мени се чини да ће се кад Ђерзона нестане са овога свијета и његова школа распрштати. Истина мора побједити.

— У 2. броју „Земљорадничкога Пријатеља“ читамо ово: У Новим Пављанима, гдје се основала земљорадничка задруга, предузели су задругари да се баве пчеларењем и то задругарски. Ондашњи г. свештеник Милаи Соларић, који је код првога нашега пчелара г. Живановића изучио пчеларство, латио се лијепе дужности, да још ове зиме поучава задругаре у том послу, а на прољеће ће се почети. Испочетка ће задругари наизмјенце прегледати и пазити на пчеле, а доцније кад се посао разграна, узеће вјешта човјека и плаћаће га. Мед и восак ће продавати заједнички. Нови су Пављани управо створени за пчеларство. Људи немају доста земље па су махом сиромаси. Међутијем је околина пуна липа. А ван тога се сваки задругар сад већ обвезао, да на својој земљи посади по двије липе и једну багрену. А поврх свега тога мораће сваки задругар посијати пола јутра хељде. Ништа љепше не доказује корист и моћ земљорадничких задруга, но овај случај. Тек је задруга дошла на свијет, а већ ствара нову грану привреде, од чега ће бити велике добити. Ово је примјер, који треба и друге задруге да усвоје. Пчеларство је код нас јако занемарено, а оно је управо символ, обиљежје задругарства и може веома добро утјецати на задругаре.“ Ми се радујемо од свега срца овому појаву и савјетујемо задругарима да никад не узимају човјека, који би им радио на пчелињаку, него нека све сами раде. Тај ће им рад око пчела омилићи рад уопће, а друго пчелар не смије своје пчеле повјерити ником другом осим самому себи. Такође на пчелињаку треба увијек да раде око пчела најмање њих двојица од задругара а никад један. Зашто? Казаће им се то и само.

Штампа Српске Манастирске Штампарије.